क्र.नं.20

मराठी

४३४:वे५

वेदांत

(त्रुटित)

2375

इ. वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ धुळें.

—: हस्त लिखित ग्रंथ संग्रह :—

ग्रंथ क्रमांक ४३४वे५(२६३)

ग्रंथ नाम अनुभवामृत सूत्र.

विषय म. वेदांत.

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

(1)

श्रीकृष्णायनमः॥ नयनाचेअंजनी॥ देखणीचलेख
णी॥ परियादेखण्याचीमिखणी॥ निवृत्तीहातीगेमाय॥ १॥ ए
सेहेपत्र॥ स्वानंदमयस्वतंत्र॥ शुद्धरूपश्वेत॥ गेमाय॥ २॥ न
यनाचेअंजन॥ माजीदेखणीलेखणी भरून॥ देखणीकरी
लेखण॥ नवलावगेमाये॥ ३॥ नवलानवल॥ याडोळीयाचीबो
ल॥ अबोलणेबोल॥ उठतीगेमाय॥ ४॥ आवोमायआवोमाय
यामाजीहेनमाय॥ अगम्यागम्यसोय॥ निवृत्तीरायलेहवी
५॥ नयनीचेअंजन॥ हेयापत्रीलिहिले॥ अखलुखला॥ आ
ले॥ देखणीयागेमायं॥ ६॥ स्वातातीस्वेतभले॥ देखणीयाचे
काळे॥ डोळीयानेखलीले॥ आखलुगेमाय॥ ७॥ अव्यक्त

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

ज्ञा.

१ देखणे यापरी देखणां देखाटीलेयेणे नीवृतीरायगेमा
(2) य ८ देखुनीपाटी आलक्षदेखाउटी ऐसी हे गोमटी
निजपात्रिकागेमाय ९ आवोमायआवोमाय नबोलणे
तेबोलुंकाय ऐसीयानिवृतीराय बोलवील हे पाहे १०
चहुरकानीयामाथा आलक्षदकार यानिवृतीचाकर च
पळ मिरवे गेमाय ११ मिरवे चपलपणीं चहुरकानीया
माजी देखणी माजीडोळि यावेपाणी खेळ तसे गेमाय
१२ नवलानवलाकरणी नवलानवलकेणी कैसियाडो
ळियानी लीहिलें हे पत्र वोमाय १३ आलक्षडोळियानी
अवीनाशलेखणी माजीबकाळीदेखणी लिहितसे १

A project of the Rajwade Samshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(2A)

वोमाय १४ पाहणेपाहण्यापरी पाहाण्या आतिलसरी
आलक्षेमोहरी धरिली वोमाय १५ चहुरकानीथावरील
जाणा सहजउर्ध्वकाना हादेखणियाच्यामना उमरेली
वोमाय १६ हेतें तेहेना समर सेमाना याडोळियाचादेख
णा निवतीलीहीवोमाय १७ चपळपणेडोळा अव्यक्त
आक्षरसोहळा चपळपणेलिहिता जाणवेगीं वोमाय
१८ सहजाचाहातुला ध्येताचामाधुला अव्यक्तबुंथीवे
ळला यापात्रिकेवरी वोमाय १९ हानिजी नीजनिवृतीना
थ आनाक्षरनिविडेचित्त चपळपणेहात मिरवेवोमाय
२० तोतेंलेखिलें असौतेवाळलें हेंपाहाणेबोलिलें निव

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

श्रा॰
२

(3) तीचेवोमाय ॥ २१ ॥ आतांअक्षरेपत्रिकेवरी ॥ कीपुत्रिकायाक्षरीं
अंगाअंगेआक्षरेसारी ॥ हेपत्रिकावोमाय ॥ २२ ॥ तेवीनिजेनीजे
ली ॥ उमटतीखयेमेळी ॥ हेदेखणीआली ॥ लेखणीगेमाय ॥ २३ ॥
देखणेदेखदेखणया ॥ होउनीलेखणी ॥ लिहितया ॥ चपळप
णेमिरवीतया ॥ निवृतीकरीवोमाय ॥ २४ ॥ आक्षरेलिहितीकरा
सी ॥ करमिरवेआक्षरासी ॥ हानिवृतीरासी ॥ आगाउतसीवो
माय ॥ २५ ॥ आणिअंगेचिवरना ॥ आणिवोचबोलणी ॥ हेमोन
विसर्जुनी ॥ लेखनगेमाय ॥ २६ ॥ मोनाचेनिजमोन ॥ आलक्ष
लक्षगहन ॥ शुन्याशुन्यभाजुन ॥ देखणीचलेखणीवोमाय
२७ ॥ प्रणवपदीचीपावोळी ॥ अव्यक्तमांडनीआली ॥ तेच्या ॥ २

(3A)

पाडिलीं वोसें । सत्सेचेनी आवेशें । तो घलासी ३८ जीवघेतलिया
वीणे । वाचुंनेणसीसांजणे । म्हणे उरे स्वामीपणें । तेहीनव्हे ३९ विशे
षाचेनिनावें । आत्मत्वहीनसाहावे । किंबहुतानव्हावे । कांहीयया ४०
शातीनुरेसूर्या । नुरेलवणपाणियां । नुरेचेईलया । नीदजैसी ४१
कापुराचिथळीव । नुरवीआंगीचि बरव । नुरेरूपनांव । तैसेंयया
४२ याचियाहातापायापडे । तवबंधेलेपुढांनमंडे । नपडेहाभीडे भे
दाचिये ४३ आपणाप्रतिरवि । उदोनकरी जेंवीं । हावंधनव्हेतेंवीं
वंदीनांही ४४ कांसमोरपणआपुलें । नलाहीजेकेलें । तैसेंवंध
वेंघेतले । हारुनियेणें ४५ आकाशाचाआरीसा । नुठेप्रतिबिं
बठसा । हावंधैंनव्हेतैसा । नमस्कार ४६ नव्हेतरिनहो । हेंविश्वा

6

अ.
१
(५)

सकांदेवो परिवंदितयाहीठावो उरोनेंदी ४७ आंगोनीये
कनाझोलु फेडितातोबाहेरीलु कडफीटे अतीलु नफेडीतां
चि ४८ नानाबिंबपणाशरीसें घेउनीप्रतिबिंबनासे नेले
वंघेत्वयेणेतैसें वंदीतेन ४९ नाहीस्वपाचीजेथेसोये तेथें
दीठीचेंकायआहे अम्हाफळलेंपायें ऐसीदशा ५० गुणा
चियासोयरीका निर्वाळिदीपक ळीका तेकांहोईलपुलिका
कापुराच्या ५१ तयादोहीपरस्परें होईनाजवमिळेरें तवदोही
चेसरे सरीसेचि ५२ तेवीं हेरवेनामीययातें तवगेलेंवंध
वंदितें चेईलयाकांते स्वप्नीचिजेंवी ५३ किंबहुनाईयाभाषा
आद्वैताचाउपरवा फेडोनिस्वसखा श्रीगुरुवंदिला ५४ या १

(5A)

च्या सख्याची नवाई ॥ आंगी येकपणा ठांव नांही ॥ कीं गुरुशिष्यें दु
बाळीही ॥ पवाड केला ॥ ५५ ॥ कैसें आपलें आपण ॥ दोविण सोईं रेपु
ण ॥ हा पाहुनी विलक्षण ॥ नांही नानो हे ॥ ५६ ॥ जग अवघें पोटिं माये
गगना येवढा होउनी ठाये ॥ कीं तेनी समसाहे ॥ नांही पणाची ॥ ५७ ॥
कां पूर्णते तरी आधार ॥ सिंधु जैसा दुर्भर ॥ तैसी विरुद्ध पाहुणेर
यांचे घरीं ॥ ५८ ॥ तेजा तमा कांहीं ॥ परस्परें नीके नांहीं ॥ परि सूर्या
चा ठांई ॥ सूर्यचि होती ॥ ५९ ॥ येकलक्षणा भेदें ॥ तों की नानात्वीं नांदे
विरुद्ध आपणा विरुद्धें ॥ होती काय ॥ ६० ॥ ह्मणोनि शिष्य गुरुनाथ
या दोंशब्दाचा अर्थ ॥ श्रीगुरु चि परी होत ॥ दोंठांई ॥ ६१ ॥ सुवर्ण आ
णिलेणें ॥ वसे येक सुवर्णे ॥ वसे चंद्रें चांदिणे ॥ चंद्र जेंवीं ॥ ६२ ॥ कापु

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai.

रआणिपरिमळ॥काप

रुचिकेवळ गोडीआणिगुळ गुळचितो ६३ तैसागुरुशिष्येंमि
सें हाचियेकउल्हासे जरीकांहीदीसे दोनपणे ६४ मुखआसे

मुखीं आरसादीसेउरवी हेआपलीवळखी जाणेमुख ६५ पा
हापांनिरंजनीनिजेला तो निर्द्वंद येकला परिचेताचेतावि
ताजाला दोन्हीतोचि ६६ जेतोचि चेताचेववी तेंवींहाबुझे बुझा
वी गुरुशिष्येत्वनांदवी गोसेनिहा ६७ दर्पणेविणडोळा आप
लेभेटीचासोहळा भोगितातरिलीळा सांगतोंहे ६८ एवं
द्वैतासउमसों नेदुनीऐक्यविसकुसों सोयरीकेचाआतीसों पो
खीतसे ६९ निरत्तीजयानांव निवृत्तिजयाबरव जयानिव
तीचीराणीव निरत्तीसी ७० वांचोनिप्रवृत्तीविराधें निव १०
Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(5A)

तीचेतिबोधे ॥ आणिजैसेंतैसाबोधे ॥ निवृत्तिनव्हे ॥ ७१ ॥ आपणादे
उनीराती ॥ दीवसाआणिउन्नती ॥ गोसांवीनिरत्ती ॥ तेसानव्हे ॥ ७२
वोपसळईचेबळ ॥ घेउनीमिरवेरत्नकीळ ॥ तेसानव्हे ॥ निखिळ ॥
चक्रवर्तीहा ॥ ७३ ॥ गगनसुवोनिपोटीं ॥ जैचंद्राचीपघळेपुटी ॥ तैं
चादणेंतेणेउटी ॥ अंगाजयाचे ॥ ७४ ॥ तैसेंनिरत्तीपणाकारण ॥
हाआपणयाआपण ॥ फुलचिजालेघ्राण ॥ आपुलेंदृती ॥ ७५ ॥ दी
ठीमुखाचिबरवें ॥ पाठीकडोनीफावे ॥ तेआरसेधांडोळावे ॥ लाग
तीकाई ॥ ७६ ॥ कांरातीहानगेलीयां ॥ दिवसहानआलियां ॥ कायसू
र्यपणसूर्या ॥ व्हावेंआथी ॥ ७७ ॥ ह्मणोनीबोध्यबांधोनी ॥ घेप्रमाणे
साधूनी ॥ तेसानव्हेभरवसेनी ॥ गोसांवीहा ॥ ७८ ॥ आतांज्ञानदे

Joint property of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(6)
अ.

११ वस्तने श्रीगुरुप्रमाणे येणे ॥ फेडिले मींयारूणें चौंवाचा ७९॥
इत्यनुभवाम्रते सुत्रे द्वितिये समन्वयाध्याये प्रथमे परिछेदेन
वसप्रसूत्राणि ८

श्रीकृस्नायनमः॥ जयाचेनि बोभाटें ॥ आत्मयाची झोंप लोटे॥
तरी रूण न फिटे ॥ जेंचेणाचि कीं नीद ॥ १ ॥ येऱ्हवीं परादी चौघी॥
जीवमोक्षाचा उपयोगी ॥ अविद्ये सवें आंगीं ॥ वेचती कीर ॥ २ ॥
देहासवें हातपाये ॥ जाती मना सवें इंद्रिये ॥ कां सूर्यासवें जाये॥
किरणजाळ ॥ ३ ॥ नातरी निद्रेचा आवधी ॥ स्वप्न मरती आधीं
तेंवि अविद्यासंबंधी ॥ आठतिया ॥ ४ ॥ मत्सूलो हें होती ॥ तेरस
रूपें जीती ॥ जळो निइंधने येती ॥ वन्हिदशे ॥ ५ ॥ लवण आंगे ११

(6A)

वीरे ॥ परिस्वादें जळीं उरे ॥ नीद मरोनी जागरे ॥ जियेनीद ॥ ६ ॥ तें
वीं अविद्येसवें ॥ चो घी वेचती जीवें ॥ परि तत्वज्ञाना चेनि नांवे ॥ उठ
ती ईया ॥ ७ ॥ आतां तत्वज्ञान दीवा ॥ मिरोनि यांही लावावा ॥ तिहींसीं
नालेवा ॥ बोधेरूपें ॥ ८ ॥ येउनी स्वप्ने मेळवी ॥ गेलिया आपणापे दा
वी ॥ दोन्ही दीठी नांदवी ॥ नीद जैसी ॥ ९ ॥ जीता अविद्या तैसी ॥ अन्यथा
बोधें गींवसी ॥ तेचि येया बोधेंसी ॥ निमाली उठे ॥ १० ॥ परि जीती ना
मेली ॥ अविद्या हे मोकली ॥ बंधमोक्षें घाली ॥ बांधोनियां ॥ ११ ॥ मोक्ष-
चि बंध होये ॥ तरी मोक्षशब्द नसाहे ॥ परि अज्ञाना घरीं त्राये ॥ वाउगी
हे ॥ १२ ॥ बागुलाचे निमरणे ॥ तो पावें किंबा ळपणें ॥ येरा तोचि नांही
मां कोणें ॥ मानावा म्रत्सु ॥ १३ ॥ घटाचे नांहीपण ॥ फुटलिया चि नाग

अ॰ ते
१२

वण॥ मानितीं ज्ञाण॥ ह्मणोयेती॥१४॥ ह्मणो निबंध तवं वावो॥ मां
मोक्षार्के प्रस्यावो॥ परि मरों कोला ठावो॥ अविद्याईया॥१५॥ ज्ञान
हीं बंधएसें शिवसूत्राचे निमिसें ह्मणी तलें आसे॥ सदाशिवे॥१
६॥ वैकुंठीचेही सुजाणें॥ ज्ञान याची सत्वगुणे॥ बांधी जे हें बोलणे
बहु कले॥१७॥ परि शिवें कां श्रीवल्लभें॥ बोलिलेयेणेचि लोभें॥
मानुते नाहें लाभें॥ न बोलता ही॥१८॥ जे आत्मज्ञान निखिळ
तों ही घे ज्ञानाचें बळ॥ तें सूर्ये दीती सबळ॥ तैसें नोहे॥१९॥ ज्ञा
न श्लाघ्या तु मोहें॥ ज्ञान पण धाडिलें वांयें॥ दीप वांचुनी दीवाला
हे॥ तैं भुललाचि॥२०॥ आपणापैं आपणासी॥ नेणत देशोदेशीं
आपणा तें गिंवसी॥ हें कीर होय॥२१॥ परि बहुतां कां दीयां॥ आ १२

(7A)

पणपैंआठवलियां ह्मणेमीमीयां कैसारीझे ॥२२॥ तैसाज्ञान
रूपआत्मा ज्ञानेचिआपुलीभ्रमा करितासोहंमा ऐसाबंध
॥२३॥ जेज्ञानस्वयेंबुडे ह्मणोनीभारीनावडे ज्ञानेंमोक्षघडे ते
निमालेनी ॥२४॥ ह्मणोनिपराचीवाचा तोश्रृंगारचौंअंगाचा प
वंछनविद्या जीवाच्या जीवसांगी ॥२५॥ अंगीचेनिइंधनेदाहाश्रु
उठोनियांप्रवेशु करीतेथेभस्मलेशु बोधाचाउरे ॥२६॥ जळीं
नाजळावेगळ कापुरनादिसेआडळ परिहोउनिपरिमळ उ
रेजैंवीं ॥२७॥ अंगीलावितांविभुती परमाणुतितुकेझडती त
रीपांडुरत्वकांती उरेजैंवीं ॥२८॥ नावोहरल्याअंबुजैसीं पाणी
पाणीपणेनसे तरिवोल्हासाचेनिमिसें आथिचिकीं ॥२९॥ ना

"Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

अ॰
१३
(४)

तरींमध्यान्नकाळीं ॥ छायानदिसेवेगळी ॥ आसेपायांतळीं
रीगोनियां ॥ ३० ॥ तैसेंग्रासोनीदुसरें ॥ स्वरूपीं स्वरूपाकारें ॥ अ
पलेपणेउरे ॥ बोधजोकां ॥ ३१ ॥ तेणेंशेषवाचाईया ॥ नफेडैयाचि
मरोनीयां ॥ हेपायांपडणी ॥ मियां ॥ सोडविले ॥ ३२ ॥ म्हणोनीपरा
पश्यंति ॥ मध्यमाहान्भारती ॥ ह्यानीस्तराव्यालागती ॥ ज्ञाने
चिपां ॥ ३३ ॥ इत्यनुभवामृते ... द्वितीयोध्याये प्रथमपरिछेदे ॥
श्रीकृष्णायनमः ॥ आताअज्ञानाचेतिमारें ॥ ज्ञानअभेदेंवाव
रें ॥ नीदसारोनिजागरें ॥ नांदीजेजेंवी ॥ १ ॥ कांदर्पणाचीनिघा
ला ॥ ऐक्यबोधपहिला ॥ मुखभोगीआपुला ॥ आपणाचि ॥ २ ॥ ज्ञान
[illegible]या तयापरी ॥ जगीं आत्मैक्यकरी ॥ तेसुरयाखोंचेसुरी ॥ ते
जि

(8A)

सें जालें ३ ला वीआंतठाउनीकोपटा तोसाधीआपैयास ण
कटा कांबांधिलाचोरटा मोठेमाजी ४ आगीपोनाशाचेनिमि
सें आपणापें जाळिलें जैसें ज्ञाना अज्ञानेनासें तैसें जालें ५
अज्ञानाचा ठेंका नसतां ही ज्ञान आधीका फांके जवउफुखा
आपुलापडे ६ ट्रैशाही तें निमालिया येणेजेंउवाया तेकेव
ळनासावया दीपाचेपरी ७ उहणेकिंपडणे कवें भाराकोण
जाणे फांकणेकींसुकणे जाउळाचें ८ तरंगाचेंरूपायेणे त
याचेनावनिमणे कीं वीजुचेउदैजणे तोचिअस्तु ९ तैसेंपी
उनीअज्ञान तववरीवाटेज्ञान जंव आपुलेनिधान निःशेष
साधे १० जैसें कल्पांतीचें भरतें स्यकाजळादोहीतें बुडवि

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai joint project

त्याहि आरुतें॥ राहोचि नेणे॥ ११ ॥ कां विश्वाही वेगळ॥ वाढे जें
सूर्यमंडळ॥ तैं तेजतमनीखळ॥ तेंचि होय॥ १२ ॥ नानानीद
मारुनी॥ आपणपें हीतुरौनी॥ जागणे ठाके होउनी॥ जागणेचि
१३ ॥ तैसें अज्ञान आटोनीयां॥ ज्ञान येते उवाया॥ ज्ञाने ज्ञान नागि
ळोनियां॥ ज्ञानीचि होय॥ १४ ॥ तेवे ळीपुनी वाभरे॥ नाआवं सें
सरे॥ तैं चंद्रीं उरे॥ सतरावी जसी॥ १५ ॥ कां ते जांतरे नाटोपें॥ को
नेतमे नवासीपें॥ ते उपमेचे॥ उपे॥ सूर्य नव्हे॥ १६ ॥ ह्मणोनी
ज्ञाने उजळे॥ तैसें नव्हे निर्वाळे॥ ज्ञानमात्र जें॥ १७ ॥ परिज्ञान
पणे तिखळे॥ तेंचि कीं तया कळे॥ कांही देखिजे बुबुळें॥ बबु
ळा तें॥ १८ ॥ आकाश आपणीया रिगे॥ काय आंगी आपण १४

कां अज्ञान करी रूळे ॥

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

(9A)

यालागे॥ आपुला माथा वळघे॥ आपण कोण्ही॥ १९॥ दी
ठी आपण युद्दिखे॥ स्वाद आपण याचाखे॥ नाद आपुलें॥
आइके॥ नाद पण॥ २०॥ सूर्य सूर्या तें विवळें॥ कांफळ आप
णया फळे॥ परिमळ परिमळे॥ घेपत आसे॥ २१॥ तैसे आ
पण या आपण॥ जाण तें न व्हे जाण॥ ह्मणोनि ज्ञानपणे
विण॥ ज्ञानमात्र॥ २२॥ आणि ज्ञान ऐसी सोये॥ ज्ञानपणेचि
जरी साहे॥ तरी अज्ञान हें नोहे॥ ज्ञानपणचि॥ २३॥ जैसें तें
जजें आहे॥ तें आंधारें कीर न व्हे॥ ना तेज न तरी हो ये॥ तेजा
सी कांही॥ २४॥ ह्मणोनि जाणने नेणने॥ हें नाही चजया
होणे॥ आतां मिथ्या ऐसें येणे॥ बोलें गमे॥ २५॥ शुन्यसिद्धां

Jointly project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(१०)

तबोधु। कोणसत्ताहोयसिधु। नसतां अपवादु। वस्तु
सीह्या॥ २६॥ कांहीचनांहींसर्वथा। ऐसीजरीवेवेस्या। त
शीनांहीहेएथा। कोणासीपां॥ २७॥ मालवीतांदीवे। मालवी
तैंजरिमालवे। तरीदीपनांही हेफावे। कोणासीपां॥ २८॥
नीदेचेआलतेपणें। नीदेलेतेजायप्राणे। तरीनीदभुली
हेकोणे। अनुभवीजे॥ २९॥ घटघटपणेनासे। तद्भंगेभं
गआभासे। सर्वथानांहीतेंनसे। कोणेह्मणावें॥ ३०॥ ह्म
णोनिकांहीनांहीपण। देखतांनव्हेआपण। नहोनीअ
सणेपण। आसणेजें॥ ३१॥ परिआणिकांआपणयां।

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

(१०A)

नपुरे विशो होवावया ॥ ह्मणोनियां आसावया ॥ कारण कीं
३२ ॥ जो निरंजनी नीदैला ॥ आणिकें नां हीदेखिला ॥ अप
ला ही निमाला ॥ आठवतया ॥ ३३ ॥ परी जीवी नांही नोहे ॥ तै
सें शुद्ध आसणे आहे ॥ बोलणें ही न साहे ॥ आहे नांही पणा
चें ॥ ३४ ॥ दीठी आपणयामुरडें ॥ तैं दीठीपणाही मोडे ॥ परी न
हो तें फुडें जाणचि कीं ॥ ३५ ॥ काळाराहे काळवंखा ॥ तो आ
पणानाअणीका ॥ न चोजवे जरी आसिका ॥ हा मी बाणे ॥ ३
६ ॥ तैसें आसणें कां नसणें ॥ हें कांही मानसे पणे ॥ नसोनि
ये जे असणे ॥ ठां ठांव ॥ ३७ ॥ निखळपणे आपला ॥ आ
काशाचा संच उरला ॥ तो स्वयें असे पुढिला ॥ कांही ना

"Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

अन.
१६ ही ॥ ३८ ॥ कां ओंगोकें निर्मळेपणी ॥ हरतलीयापो ख
रणीं ॥ ते आणि कावाचोनीपाणी ॥ सगळेचि आथी ३९ ॥
आपणाभागुतैसें ॥ असणेचि जैसें असे ॥ आसे नां हीहें ॥
ऐसें सांडोनियां ॥ ४० ॥ नीदेचे नां हीपण ॥ वीझालियांजा
गरण ॥ असीजें नेणोकोण ॥ होउनियां ॥ ४१ ॥ कां भुईकुंभ
ठेवीजे ॥ तैसें कुंभता आपजे ॥ तो नेलियां ह्मणिजे ॥ तेणेवि
ण ॥ ४२ ॥ परी दोनी हे भाग ॥ नसीवत भुमीचें अंग ॥ ते व्हे
ळी भुमी तैसी चांग ॥ चोखचि असे ॥ ४३ ॥ इत्यनुभवा
मृत सूत्रे द्वितिये ॥ २ ॥ आविरोध्यायेप्रकरणं ॥ छ ॥
१६

(11A)

श्रीकृष्णायनमः॥ तैसें सत्ताप्रकाशसुख। यातिहीं उणेंले
ख॥ विखपणेंचि विष॥ विषा नांही॥१॥ कांतिकाठिण्य कनक
तीन्हीमिळोनि कनक येक॥ द्रावगोडी पियुष्य॥ पियुष्य जेंवी
२॥ उजाळदीती मार्दव॥ यातिंहि तिहीं ऊग्गीव॥ देखिजे सा
वेव॥ कापुरीयेकें॥३॥ अंगेकीर उजाळ॥ उजाळ तोचि म
वाळ॥ कीं तेन्ही ना परिमळ॥ मात्र चीजो॥४॥ ऐसी येक कापु
रपणी॥ तीन्ही इये तीही उणी॥ ईयापरी आठणी सत्तादिकां
५॥ येव्हवीं सच्चिदानंद भेदें॥ चालिलि तीन्ही पदें॥ परि तीन्ही
उणी आनंदें॥ केली येणें॥६॥ सत्ताचि कीं प्रकाशु॥ प्रकाश
किं सत्ता उल्हासु॥ हे नानिवडे मीठां खु॥ आम्रती जेवीं॥७॥ सु

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai. "

अ.
१७
(12)

क्रू पाखि च्या सोळा ॥ दिवसा वाढती कळा ॥ परि चंद्र मात्र स
गळा ॥ चंद्र जेंवी ॥ ८ ॥ श्रेंवी पडतां उदक ॥ श्रें बाधरूं येले ख
परि पडिला ठांई उदक ॥ वाचुनी आहे ॥ ९ ॥ तैसें आ सद्याचि ॥
ये यावृती ॥ सद्हलणो आले श्रुति ॥ अडाचियेसमा त्ती ॥ चीद
पणएसें ॥ १० ॥ दुःखा चेनि सर्वनासे ॥ उरलें ते सुख ऐसें ॥ नि
गद्लेनि स्वासे ॥ प्रभुचेनि ॥ ११ ॥ ऐसी सत्प्रती योगिये ॥ आ
सद्यादिती न्हीइयें ॥ लोटितां जाली चाये ॥ १२ ॥ एवं सच्चिदानंदु सुखादिको
आत्मा हणएसा शब्दु ॥ आन्ये व्यावृतीसिधु वाचक नव्हे ॥ १३ ॥ सू
र्याचेनि प्रकाशें ॥ जे कांही जें आभासे ॥ तेणे तो दिसे ॥ सूर्य कांही ॥
१४ ॥ तेंवी जेणे ते जें ॥ वाचेसि वाच्य सुझे ॥ तें वाचा प्रकासिजे हें के

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

को

(12A)

आहे ॥ १५ ॥ विषयेनांहीं म्हाही ॥ जयाप्रमेयत्वचिनांही ॥ नयास्व
प्रकाशीकांही ॥ प्रमाणहोय ॥ १६ ॥ प्रमेयपरिछेदें ॥ प्रमाणत्वनांदे ॥ का
र्येस्वतासिद्धें ॥ वस्तुचाठांई ॥ १७ ॥ म्हणोनिसच्चित्सुख ॥ हेंबोलवस्तुवा
चक ॥ नव्हतिहेशेष ॥ विचाराचे ॥ १८ ॥ ऐसेनीइयेप्रसिद्धें ॥ चालिलींत्ती
न्हीपदें ॥ द्रष्टयास्वसंवादें ॥ भेटतीजेंव्हां ॥ १९ ॥ तेवेळींवरिसोनीमे
घ ॥ समुद्रहोउनीवोघ ॥ सरेउनिमाग ॥ राहेजैसा ॥ २० ॥ फुंविउनफू ब
लसुकें ॥ फळपाकींरसपोखे ॥ तोहीरसउफके ॥ तृप्तीदानी ॥ २१ ॥ आ
हुतीअग्नीआंत ॥ घालोनीवोसरेहात ॥ सुखेंचेवउनीगीत ॥ उ
गाराहे ॥ २२ ॥ नानामुखामुखदाउनी ॥ आरिसाजायरिगोनी ॥ का
नींदैलेंचेवउनी ॥ चेववीतेंजैसें ॥ २३ ॥ तैसेंसच्चिदानंदाचोखदा ॥ दा
उनीद्रष्टयाद्रष्टा ॥ तीन्हीपदेंनिघतीवाटा ॥ मोनाचिया ॥ २४ ॥ जेजे

(13)

न
बोलिजेतैंव्हे ॥ होयतेंतंवनबोलवे ॥ साउलीवरिनमववे ॥ म
वीतेजैसें ॥२५॥ मगअपलियाकडे ॥ मवीतयासेपडे ॥ नैंलाज.
लाआखुडे ॥ मवीतीजैसी ॥२६॥ तैसेंसदचिखभावें ॥ आसदतंव
नव्हे ॥ मांसत्येत्वसंभवे सदासिकांही ॥२७॥ आचीदाचेंनिनासे
जेचिन्मात्रआलेंदृशे ॥ आतांचिन्मात्रचिमांकैसे ॥ चिन्मात्रिइयें
॥२८॥ नीदप्रबोधावाठांई ॥ नसेतैसेंजागणेंही ॥ तेंवींचिन्मात्रमांकों
ही ॥ चिन्मात्रींइयें ॥२९॥ ऐसेंइयासुखपणें ॥ नांहीदुःखकीरहोणे ॥
आतांसुखचिमांहुणे ॥ सुखाकांही ॥३०॥ ह्मणोनिसदसदत्वेंगेलें
चिदचिदत्वेंमावळलें ॥ सुखासुखजालें ॥ कांहीनाकीं ॥३१॥ आतां
द्वंद्वाचेलवंचक ॥ सांडुनीदुनीचेकंचुक ॥ सुखमात्रचियेक ॥ स्वयेंआ

(13A)

णा ॥७॥ इंद्रधनुष्यीं शीतें ॥ कोण पान घालितें ॥ तें दीसे तैसें
होतें ॥ सा चजरी ॥८॥ अ[illegible]स्ता चिया कौतुका ॥ पुरती जरी म्र
गतृस्नीकां ॥ तरी मारे देतो तकी ॥ आविद्ये विषीं ॥९॥ सौहे बोलाचि
वळघी ॥ ऐसी अविद्या आर्थी जगीं ॥ तरी जळे नाकां आगी ॥ गं
धर्व नगर ॥१०॥ जेथें सा उत्तीन पडे ॥ तेथें नाही जेणे पाडें ॥ सांपडे जे
थें जोडे ॥ नाहीच की ॥११॥ म्रगजळ जेथें नुमडे ॥ तेथें असे कोरडें ॥
मा उमंडे तेथें जोडे ॥ बोल्हा सकांही ॥१२॥ दिसत चि स्वप्न लटिकें ॥ ते
जागरे होय ठाउकें ॥ तेवी अविद्या काळीं सुतुकें ॥ अविद्या घानां
भरती ही ॥१३॥ वोडंबरी चिया लेणियां ॥ घरें आतु डलियां ॥ नागवे नाग
वलियां ॥ विशेष कांही ॥१४॥ मनोरथ्या चे परियेळ ॥ आरोगी काविं

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(14)

सवेळ ॥ परि उपवासावेगळ ॥ आनआथी ॥ १५ ॥ हें दीसे तैसीअ
से ॥ तरी चित्रीचे नीपाऊसें ॥ वोल्हावोतमानसें ॥ आगरातळीं ॥
१६ ॥ कालऊनि आंधारे ॥ लीहीयती आक्षरे ॥ तरीं मसीचेवोरबा
रें ॥ सीणे कोण ॥ १७ ॥ आकाशाकायनीळें ॥ हें नदेखवती हे डोळे अ
विद्येचीं ठवाळें ॥ जाणावें सीं ॥ १८ ॥ आणि ईयेचे अनुवीच्यपण ॥
तें हुन्ने देवांगण ॥ आपला अभाव आपण ॥ साधीतसे ॥ १९ ॥ अवि
द्यायेणे नावें ॥ मी विद्यमान नव्हे ॥ हे अविद्याचि स्वभावें ॥ सांगतसे
२० ॥ कांहीच जरी आहे ॥ तरी निर्धारकां नसाहे ॥ वरी घटाभावी भों
य ॥ अंकित दीसे ॥ २१ ॥ हे अविद्या तरी मायावी ॥ परी मायावीपणे
लपवी ॥ ते मावळली अभावीं ॥ आपुलिया ॥ २२ ॥ बहुतापरीं ए २३

Joint Project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(14A) सी॥ अविद्या नांही अपैसी॥ आतां बोल हातवसी॥ कवणावरी॥ २३
साउली येते सबळे॥ खोचितां भोय आडळे॥ कीं हालेनी आंतराळें
धोंडा वेहातु॥ २४ मृगजळाच्या पाणी॥ गगनाचा आळिंगिणी॥
नातरी चुंबनी॥ प्रतिबिंबाच्या॥ २५ उठावला तंवका॥ सुनाथाप
ना डे आसिका॥ अविद्या सीतकी॥ तैसें होय॥ २६॥ ऐसी ही अविद्याना
स्रावी॥ हे कोण्ही वाहे लजीघी॥ तेणे सालकादावी॥ आकाशाची॥ २
७॥ तेणे सेळी गळा दोहावी॥ गुढघां वसपाहावी॥ वाळउनी चुर
करावी॥ सांजजेंवी॥ २८ नाभई वाटु निरसु॥ काढावा बहु वसु॥ का
लउनी आळसु॥ मोट्ळा पाजावा॥ २९ तो पाठा पाणी परतो॥ पड
लिसाउली उलथो॥ वारियाचे तांथु॥ वळों सुखे॥ ३०॥ तो बागुला
तें मारो॥ प्रतिबिंबा खोळे भरो॥ तळहातीचे विंचारो॥ केंस सुखें॥ ३१

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai. "

अ.

२४

(15)

घटाचे नांहीपण फोडो ॥ गगनाचीफुलेंतोडों ॥ ससयाचेमोडों
सींगसुखे ॥ ३२ ॥ तोकापुराचीमसीकरों ॥ रत्नदीप्तिकाजळध
शें ॥ वांजेचेंलेकरें ॥ परणोसुखे ॥ ३३ ॥ आवंसेचेसुधाकरें ॥ पो
षोंपाताळीचींचकोरें ॥ मृगजळीचींजळचरें ॥ धरोंसुखें ॥ ३४ ॥ जे
अहोहेंकितीबोलावें ॥ अविद्यारचेलीअभावें ॥ आताकांहीं
नासावे ॥ शब्दें येणे ॥ ३५ ॥ नाहींतयाचेनाशे ॥ शब्दनयेप्रमाणद
शे ॥ आंधारीआंधाराजैसें ॥ नाहींरूप ॥ ३६ ॥ अविद्यानाहींचजा
ती ॥ येथेंनाहींह्मणत्यायुक्ति ॥ दुपारीहोतीवाती ॥ आगणीचि
या ॥ ३७ ॥ नपेरितांसेंती ॥ जेसवंगणींजाती ॥ तयालाजेपरती
जोडीआहे ॥ ३८ ॥ खवणीत्याअंगा ॥ जेणेकेलावळघा ॥ तो २४

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com